

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне
та практичне значення результатів дисертації

ЧЕН СЯНЬЧУНЬ

«ТВОРЧА СПАДЩИНА ДОМЕНІКО ДРАГОНЕТТІ В КОНТЕКСТІ КЛАСИЧНОЇ ТА РАННЬОРОМАНТИЧНОЇ ЕСТЕТИКИ ВІРТУОЗНОСТІ»

на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 «Культура і мистецтво»

Публічну презентацію наукових результатів дисертації
проведено на спеціальному фаховому міжкафедральному засіданні
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка,
що відбулось 16 лютого 2026 року
(відповідно до Наказу №38 від 06.02.2026 р.)

ПРИСУТНІ (комісія у складі): усі члени та членкині засідання

Віктор Камінський – **голова засідання**, проректор з наукової роботи; Любов Кияновська – **спеціальна експертка із вивчення дисертації**, гарантка освітньо-наукової програми (дистанційне підключення); Наталія Посікіра-Омельчук – **заступниця голови засідання**, завідувачка відділу аспірантури та докторантури; Лідія Мельник – **наукова керівниця** аспіранки Чен Сяньчунь; Зоряна Ластовецька-Соланська; Тереса Мазепа; Ірина Антонюк; Олег Лучанко; Олег Вар'янюк – **секретар засідання**

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів дисертації здобувачки ступеня доктора філософії Чен Сяньчунь «Творча спадщина Доменіко Драгонетті в контексті класичної та ранньоромантичної естетики віртуозності»; обговорення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації.

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Видатний італійський контрабасист і композитор Доменіко Драгонетті (1763-1846) увійшов в історію музичної культури кінця XVIII – першої половини XIX століття як один з найбільш видатних контрабасистів світу. У спогадах сучасники митця в першу чергу підкреслюють винятково розмаїті виміри його віртуозності як виконавця: надзвичайно прецизійне володіння високими регістрами інструмента, що наближало звучність найнижчих регістрів у струнній групі до скрипкової барви, техніку виконання флажолетів, ліричну наповненість мелодичної лінії, неймовірну швидкість і виразність гам і пасажів, притаманних манері артиста. Мистецька

довершеність звучання його контрабасу незмінно викликала всезагальне захоплення публіки у різних країнах Європи.

Доменіко Карло Марія Драгонетті був унікально талановитим музикантом, контрабасистом-віртуозом, чиє тривале творче життя та досягнення у сфері виконавства і композиції глибоко вплинули на історію гри на контрабасі, особливо на її сприйняття, статус, функції та техніку. Його дитинство та юність пройшли у Венеції. Тут він оволодів інструментом та почав музичну кар'єру в якості контрабасиста оперних оркестрів та оркестру собору Сан-Марко. Починаючи з 1794 року його життя назавжди виявилось пов'язане з Лондоном, куди він був ангажований в якості концертмейстера групи контрабасів оркестру Королівського театру. До того часу виконавська слава Д. Драгонетті вже поширилась поза межами Італії, але головні досягнення в його концертній діяльності були ще попереду. Більше сорока років він виступав у Лондоні та інших містах Європи як соліст, учасник камерних ансамблів та концертмейстер симфонічних та оперних оркестрів. За цей час він не лише переконливо доказав вибагливій публіці всі мистецькі переваги свого інструменту. Хоча контрабас раніше не прийнято було вважати придатним для сольних виступів, проте Д. Драгонетті довів, що він може фантастично звучати і соло, і в будь-яких ансамблях з іншими інструментами. Крім того, він виступив сміливим новатором у трактуванні контрабасу, утвердив стандарти контрабасової настройки, конструкції смичка та багатьох прийомів техніки контрабасової гри. Винятковий авторитет Д. Драгонетті в музичних колах та всезагальне захоплення його майстерністю поширили ці стандарти по всіх музичних центрах континентальної Європи.

Але не лише як виконавець-віртуоз залишився в історії музики Доменіко Драгонетті. З-під його пера вийшла низка оригінальних творів для начебто «не сольного» інструменту контрабасу, а також значна кількість транскрипцій барокової, класичної та деяких зразків романтичної музики. Поруч з вельми інтенсивною виконавською діяльністю Д. Драгонетті не менш захоплено посвячувався композиторській праці і в тому сенсі може трактуватись як типовий представник європейської музичної культури свого часу. Він залишив вельми об'ємну творчу спадщину, охопивши розмаїті жанри і тематичні сфери, завжди чутливо реагуючи на потреби часу і середовища. Його контрабасовий доробок став взірцем для безпосередніх наступників та і наступних генерацій. Адже таке майстерне використання технічних можливостей контрабаса для створення унікальних художніх ефектів впродовж понад півтора століття інспірувало виконавців і композиторів, представників контрабасового мистецтва.

Відтак вельми доречним видається звернення до доробку Доменіко Драгонетті як виконавця і композитора, одного з провідних майстрів контрабасу минулого, який дав потужний імпульс до розвитку цього інструменту у наступні етапи розвитку європейського музичного мистецтва.

Провідною категорією, крізь призму якої в дисертації розглядатиметься спадщина Д. Драгонетті, стала категорія «віртуозності», оскільки вона

найточніше розкриває сутність творчого методу видатного музиканта, природно вписує його у контекст його часу. Прикметно, що оскільки його довгий виконавський і композиторський шлях, що тривав майже сімдесят років – від середини 70-х років XVIII ст. до середини 40-х років XIX ст. – яскраво відобразив природу віртуозності в її естетико-стильових видозмінах.

Зазначені міркування окреслюють **актуальність** обраної теми та доцільність звернення до неї на сучасному етапі глобалізованого поширення інформації, в тому числі й у сфері музичного мистецтва, інтересу до культури минулого.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Представлене дисертаційне дослідження виконане у аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка і за змістовною проблематикою відповідає темі №6 «Музично-виконавське мистецтво: теорія, історія, практика» перспективного тематичного плану науково-дослідної роботи Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка на 2020 – 2025 рр. Тема дисертації затверджена у оновленому формулюванні на засіданні вченої ради Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка: протокол засідання № 02 від 27.02. 2025 р.

Мета роботи полягає у висвітленні виконавської та композиторської спадщини Доменіко Драгонетті крізь призму віртуозності.

Відповідно до поставленої мети було сформовано комплекс **завдань**:

- здійснити огляд наукової літератури, присвяченої проблематиці віртуозності в музиці;
- сформулювати принципи віртуозності в проекції на творчу спадщину Д. Драгонетті;
- виокремити провідні аспекти дослідження виконавства і творчості Д. Драгонетті в контексті контрабасового мистецтва;
- розглянути основні етапи життєвого та творчого шляху Д. Драгонетті крізь призму концепції життєтворчості;
- здійснити загальний огляд композиторського доробку митця, наголошуючи на різноманітності жанрового спектру;
- виявити особливості віртуозного виконавського стилю музиканта;
- окреслити риси індивідуального стилю обраних творів Д. Драгонетті у кореляції з художніми стилями його доби та виявленні рис еволюції від класицизму до романтизму.

Відтак **об'єктом** дисертаційного дослідження стала віртуозна виконавська і композиторська творчість останніх десятиріч XVIII – першої половини XIX ст.

Предмет дослідження – виконавська і композиторська спадщина Доменіко Драгонетті.

Хронологічні рамки дисертації охоплюють період 70-х років XVIII ст. – першої половини XIX ст.

Аналітичний матеріал дослідження складають обрані твори різних

жанрів авторства Доменіко Драгонетті: Концертна п'єса № 6 d-moll для контрабаса з оркестром, Концерт для контрабаса і оркестру A-dur, Andante з Квінтету №18 C-dur (Концертна п'єса №5), Квінтет для контрабаса і струнних B-dur, Квінтет для контрабаса і струнних B-dur № 2, Дванадцять вальсів для контрабасу соло.

Методи дослідження.

Було залучено наступні методи:

- філософсько-естетичний – при розгляді філософських концепцій та естетичних засад, що дозволяють обґрунтувати застосування категорії «віртуозності» не лише як технічної досконалості у музичному виконавстві, але як вираження системи духовних цінностей, притаманної окресленим стильовим епохам;
- історико-культурологічний, що дозволяє простежити основні віхи еволюції індивідуального композиторського стилю Д. Драгонетті в ширшому контексті його часу, відповідно до тих історичних змін та середовища, які відбувались на тривалому життєвому шляху митця;
- історико-компаративний у висвітленні засад віртуозності та трактування жанрових моделей класицизму і романтизму італійським майстром у порівнянні з іншими представниками свого часу;
- метод теоретичного аналізу конкретних музичних творів та моделювання їх образного змісту на основі домінуючих ознак стилю.

Теоретична база дослідження спирається на праці, присвячені загальним естетико-філософським проблемам, питанням історичних стилів у музичному мистецтві, конкретними аспектами дослідження, що заторкують історичний розвиток контрабасу, його модифікацію у виконавській практиці і композиторському доробку Д. Драгонетті.

Тож першу групу наукових розвідок складають праці, в яких розглядається категорія віртуозності в доволі широкому сенсі, а також здійснюється історичний дискурс різноманітних підходів до цього унікального явища. В цій групі видалось необхідним звернутись також до філософських праць, які опосередковано виявляють універсальну гуманістичну природу віртуозності. Це праці українських дослідників О. Бензюк [2], О.Берегової [3], енциклопедичні визначення віртуозності [7, 8], Й. Гейзінги [9], Й. Г. Гердера [10], К. Гірца [11], С. Квіта [26], О. Клендія [28, 29], Д. Резник [66], Н. Харнонкурта [76], М. Чернявської [82-84], а також зарубіжних вчених, таких як Н.-Г. Arburg [93], G. Bach [95], Ch. Banks [98], Ch. Bashford [99], K. Blaukopf [104], S. Blechschmidt [106], S. Borgstedt [108], E. Egli [124], P. Fournier [131], D. Glüxam [134], D. Gooley [136], H.-W. Heister, P. Küpper [140], J. N. Hummel [146], P. Metzner [161], H. Roth [183], L. S. Russo [184], B. Schilling-Wang [186], B. Schwarz [187], U. Stadler [192], R. Stowell [194], M. Wendt [201], F. Wieck [202].

Друга група представляє дослідження, сконцентровані на проблематиці художньо-історичних стилів і їх втіленню в музиці, оскільки Д. Драгонетті у своїй творчості своєрідно втілював деякі характерні риси принаймні трьох з них: бароко, класицизму і романтизму. Також до цієї групи відносимо дослідження, присвячені проблемам жанру, позаяк у дисертації аналізуються зразки різних жанрів, до яких звертався Д. Драгонетті. В цій групі цінні методологічні вказівки, відповідні для обраної теми, містять монографії і статті вітчизняних дослідників та переклади іноземних праць В. Горбала [13], Д. Дідро [14], В. Жаркової [18, 19], В. Заранського [21], І. Іванової [22], А. Карпяка [24], М. Ковалінаса [30], О. Лучанка [36, 38-41], Т. Мазепи [42], Б. Мочурада [49], С. Павлишин [53], Н. Поліщук [56], В. Реді [65], А. Смірнова [70], С. Шипа [88], І. Юдкіна [89]; із зарубіжних вчених до цієї теми звертались такі дослідники як G. Allroggen [92] H. V. Baker [100], Th. Bauman [102], E. Blom [106], M. Broyles [109], Fr. Caffi [113, 114], C. Dahlhaus [116], C. Eatock [122], J. G. Herder [141], E. A. Holmes [144], A. H. King [150], A. Kircher [151], M. Knowles [152], A. Lamb [154], J. P. Larsen [155], J. LaRue [157], J. Locke [158], J. Mattheson [160], M. Morelli [163], H. Ch. Robbins Landon [181] C. Rosen [182], J. Webster [200].

Третя група зосереджується довкола інструментознавчих праць, необхідних для з'ясування проблематики ансамблювання, тембру, зокрема тембрової специфіки і технічних можливостей контрабасу, як також виокремити характеристику інструменту, на якому грав Д. Драгонетті. Ці висновки базуються на дослідженнях таких авторів як О. Жарков [16, 17], Д. Клебанов [27], С. Коробецька [22, 23], Г. Макаренко [43], О. Повзун [54, 55], К. Полянська, С. Білоусов [57], І. Польська [58-60], В. Ракочі [64], Б. Столярчук [71], В. Сумарокова [72], L. Adam, L. Lachnitz [90], S. Adler [91], C. Vacciagaluppi [94], C. Berenzi, P. Angelo [103], P. Brun [110], D. Chapman [115], E. I. Dolan [120], F. A. Echlin [123], J. Eichstadt [125], R. Elgar [126, 127], F. - J. Fétis [128], M. Gajdos [132], M. Gelinek [133], M. Greenberg [138], F. Hertl [142], L. Lockwood [159], T. Pelczar [173], A. Planyavsky [174, 175], C. Potter [179], I. A. Sabuncu [185], J. Spitzer, N. Zaslav [190], D. A. Stotz [193], B. Szedlák [195], V. Viuzzi [198], F. Warnecke [199].

Четверта група наукової літератури репрезентує дослідження феномену життєтворчості, а також творчості і виконавства, в ракурсі мистецьки обдарованих індивідів, спеціально зосередженої на тих чинниках, які дозволяють пояснити феномен блискучої професійної кар'єри Д. Драгонетті і його творчу багатогранність, як також його вплив на подальшу еволюцію контрабасу в європейському контексті. Цю групу представляють такі вчені як В. Г. Акоюн [1], В. Білоус [4], В. Головей, В. Кашаюк [12], І. Єргієв [15], Н. Жукова [20], М. Калашник [23], О. Катрич [25], М. Копиця [31], О. Левченко, О. Юркевич [35], О. Маркова [44, 45], В. Москаленко [48], О. Мурашкіна [50], Ю. Ніколаєвська [51], Н. Савицька [67], Т. Сирятська [69], Л. Шаповалова [85-87], E. Forbes [130], R. Golding [135], A. Hoboken [143], R. Hughes, F. Palmer [145], Ch. Humphires, W. C. Smith [147], C. G. Jung [148], W. Kinderman [149], Ph. Olleson [167], A. W. Thayer, E. Forbes [196].

Врешті п'ята, остання група публікацій – це розвідки самої виконавської і композиторської творчості Д. Драгонетті. Хоча загалом їх не так багато, принаймні у порівнянні з працями, присвяченими знаменитим композиторам і виконавцям на інших інструментах, вони дають доволі повне уявлення про основні віхи життєтворчості видатного маестро в контексті художньо-історичних преференцій його часу. До постаті видатного музиканта звертались у наукових розвідках вчені і біографи впродовж двохсот років, серед них: О. Лучанко [37], А. Bainbridge [96], Е. С. Bairstow [97], Т. А. Battaglia [101], Р. Bowman [108], С. Buckley [111, 112], G. Dardo [117], F. Dassenno, U. Ravasio [118], E. Doernberg [119], F. J. Fétis [129], J. Granger [137], J. T. Kobayashi [153], K. Z. Larry [156], J. W. Moore [162], S. Nachtergaele [165], P. Nemeth [166], F. M. Palmer [168-172], C. F. Pohl [178], M. Reynolds [180], R. Slatford [188, 189], W. B. Squire [191], D. L. Thieme [197].

Наукова новизна отриманих результатів. На ґрунті опрацьованих наукових джерел, власних концептуальних висновків та самостійних теоретичних студій творів Д. Драгонетті для контрабасу соло та за участі в камерно-інструментальних ансамблях отримані наступні результати:

Вперше в українському музикознавстві:

- опрацьований значний корпус іноземної літератури, присвячений Д. Драгонетті;
- визначені модуси віртуозності виконавської діяльності та композиторської спадщини Д. Драгонетті;
- здійснено детальний теоретичний аналіз низки камерно-інструментальних творів композитора.

Подальшого розвитку набули:

- категорія «віртуозності», яка трактується не лише в суто художньому, але й філософсько-етичному сенсі;
- поняття життєтворчості митця, розглянуте у проекції на специфічні умови становлення і розвитку індивідуального «життєвого проєкту» Д. Драгонетті;

Доповнено:

- компендіум життя і творчості Д. Драгонетті та його середовища.

Практичне значення отриманих результатів.

Матеріали та висновки дослідження можуть бути використані в таких навчальних курсах та спецкурсах вищих музичних навчальних закладів України та інших країн світу: «Історія і теорія контрабасового мистецтва», «Історія оркестрових стилів», «Засади історично поінформованого виконавства», «Історія світової музичної культури», «Аналіз музичних творів», «Музична інтерпретація», в класах спеціального контрабасу для бакалаврів, магістрів та здобувачів ступеня «Доктор мистецтва» і «Доктор філософії».

Апробація отриманих результатів.

Дисертація обговорювалася на спеціальних засіданнях відділу аспірантури та докторантури ЛНМА імені М. В. Лисенка з питань аспірантських звітів про виконання індивідуального плану наукової роботи здобувачів ступеня доктора філософії.

Основні положення та висновки оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Життєтворчість Доменіко Драгонетті в контексті його виконавської діяльності». Науково-практична звітна конференція аспірантів і асистентів-стажистів (Львів, 20 лютого 2024 р.); «Використання творів для контрабаса соло Доменіко Драгонетті у музикотерапії». II Міжнародна наукова конференція «Мистецтво у кризові періоди: навчання і терапія» (Львів 17 жовтня 2024 р.); «Категорія віртуозності в європейській музиці і виконавська спадщина Доменіко Драгонетті». IV Міжнародна молодіжна науково-творча конференція імені Стефанії Павлишин. (Львів, 9 квітня 2025 р.); «Вальсовість як символічний вираз романтичної чуттєвості (на прикладі 12 вальсів Д. Драгонетті)». Конференція аспірантів кафедри історії музики ЛНМА ім. М. В. Лисенка «Діалог традицій та інновацій у сучасному музичному глобалізованому просторі» (Львів, 8 червня 2025 р.); «Твори для контрабасу соло Доменіко Драгонетті в аспекті музично-терапевтичної функції». III Міжнародна наукова конференція «Мистецтво у кризові періоди: навчання і терапія» (Львів, 9 жовтня 2025 р.); «Історично-стильові версії віртуозності (на прикладі виконавської манери Доменіко Драгонетті)» (Львів, 12 грудня 2025 р.)

Статті у виданнях, затверджених МОН України як фахові в галузі «Мистецтвознавство»

1. Чен Сяньчунь. Модуси віртуозності у творчості й виконавстві Доменіко Драгонетті (1763–1846) *Українська музика*, науковий часопис, № 1 (52), 2025. С. 150-158. DOI: 10.32782/2224-0926-2025-1-52-15.
2. Чен Сяньчунь Дванадцять вальсів для контрабаса соло Доменіко Драгонетті: виконавський аспект *Українська музика* : науковий часопис № 3-4 (50-51), 2024. С. 134-140. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2024-3-4-50-51-14>
3. Чен Сяньчунь Концертна семантика солюючого контрабаса у творчості Доменіко Драгонетті (на прикладі концертної п'єси d-moll). *Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка*. № 52. Львів: 2024. С. 37-43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-0583-2024-52-06>

Характеристика особистості здобувачки.

Чен Сяньчунь здобула повну вищу освіту ступеня «магістр» в Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка у 2022 році за

спеціальністю «Музичне мистецтво» з присвоєнням професійної кваліфікації: науковець-дослідник, викладач оркестрових струнних інструментів (контрабас), артист оркестру.

З 2021 р. навчається в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка за освітньо-науковою програмою доктора філософії (науковий керівник – докторка мистецтвознавства, професорка Лідія Мельник).

Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація написана українською мовою з правильним вживанням лінгвістичної та спеціальної термінології. Стиль викладених в дисертації матеріалів дослідження – науковий і відповідає вимогам стосовно написання наукових матеріалів.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності.

Під час виконання дисертації здобувачка дотримувалася принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.

УХВАЛЕНО:

1. Дисертація Чен Сяньчунь «Творча спадщина Доменіко Драгонетті в контексті класичної та ранньоромантичної естетики віртуозності», представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», з галузі знань 02 «Культура та мистецтво», є ґрунтовним, інноваційним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що містить наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Дисертація присвячена творчій спадщині Доменіко Драгонетті у композиторській і виконавській площині.
Зміст дисертації відповідає визначеній меті та обраній спеціальності 025 «Музичне мистецтво»; поставлені здобувачем завдання повністю розв'язано, основні положення дисертації мають наукову новизну.
Обсяг та структура дисертації відповідають вимогам, що висувуються до дисертацій на ступінь доктора філософії.
Результати дисертації пройшли апробацію на шістьох науково-практичних і науково-творчих конференціях, основні положення відображено у трьох наукових публікаціях.
2. Викладене дозволяє дійти висновку, що дисертація Чен Сяньчунь «Творча спадщина Доменіко Драгонетті в контексті класичної та ранньоромантичної естетики віртуозності» містить теоретичну, практичну значущість, наукову новизну; її результати можуть бути

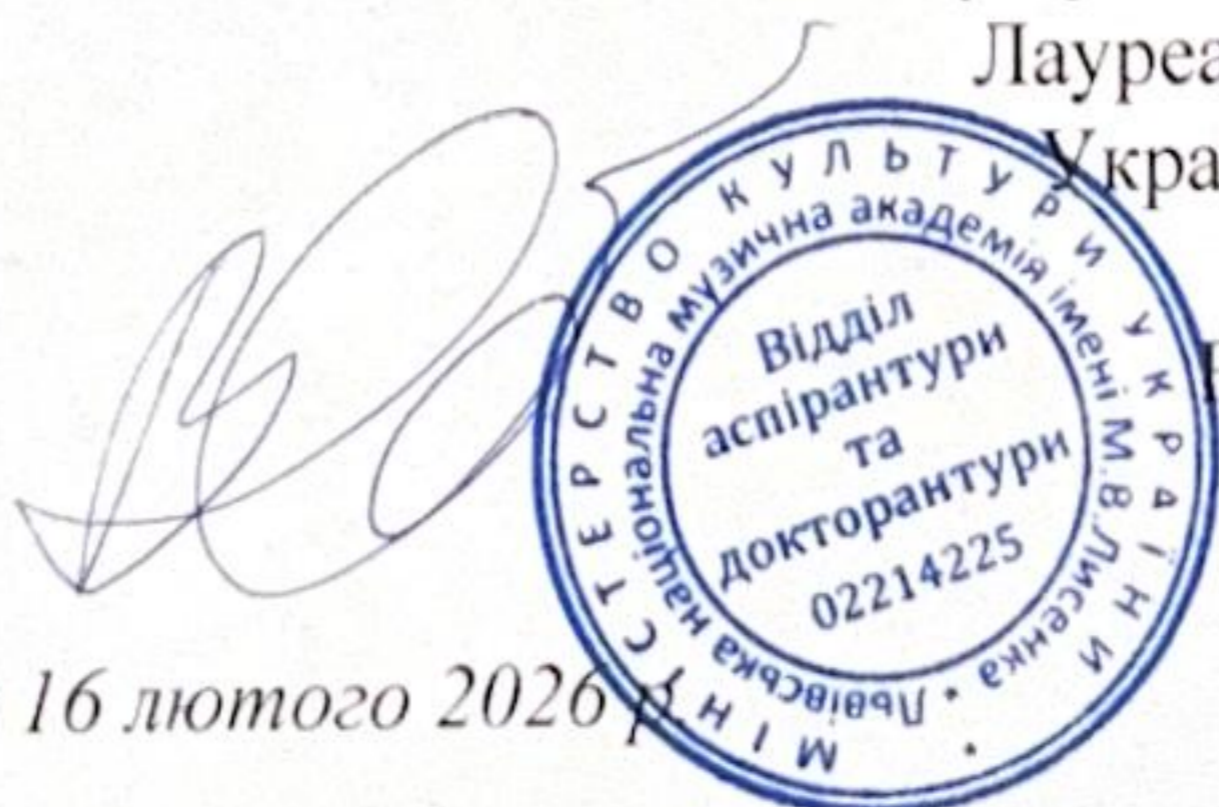
запроваджені до науково-теоретичної та практичної сфери музичного мистецтва в Україні та світі. Дисертація, подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам, передбаченим пунктами 10 та 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Чен Сяньчунь «Творча спадщина Доменіко Драгонетті в контексті класичної та ранньоромантичної естетики віртуозності» до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Дисертацію було представлено на публічній презентації наукового дослідження, здійсненій здобувачкою в рамках проведення спеціального фахового міжкафедрального засідання відділу аспірантури та докторантури Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, а також обговорено і схвалено наукові результати дослідження спеціальною комісією засідання, визначеною Наказом №138 від 06 лютого 2026 р., що засвідчує даний позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Голова спеціального фахового
міжкафедрального засідання
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної
музичної академії імені М.В. Лисенка,
проректор з наукової роботи,
заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри композиції,
Лауреат Національної премії
України імені Т. Шевченка

Віктор КАМІНСЬКИЙ

Висновок підготовлено 16 лютого 2026 р.